

College voor Toetsen en Examens

PERSMAP

CENTRAAL EXAMEN 2024

27 maart 2024

INHOUD

1	Gegevens woordvoerders	3
2	Centraal examen 2024	4
2.1	Tijdvakken 2024	4
2.2	Normering 2024	4
3	Aantallen en data	5
3.1	Aantallen kandidaten per schoolsoort	5
3.2	Belangrijke data examenafnames	5
3.3	Aanvangstijden examenzittingen	5
3.4	Publicatie opgaven en correctievoorschriften	5
3.5	Geslaagd?	6
3.6	Landelijke slagingspercentages	6
4	Betrokken ketenorganisaties	7
4.1	College voor Toetsen en Examens	7
4.2	Ministerie van OCW	7
4.3	Stichting Cito	7
4.4	Dienst Uitvoering Onderwijs	7
4.5	Inspectie van het Onderwijs	8
5	Inhoudelijke onderwerpen	9
5.1	Hoe komen de examens tot stand?	9
5.2	Typen centrale examens	9
5.3	Examenrooster	9
5.4	Betrokkenheid docenten bij het examenproces	9
5.5	Centrale examens nakijken	11
5.6	Aanvullingen op het correctievoorschrift	11
5.7	N-term zorgt voor eerlijkheid	11
5.8	Herkansen	11
5.9	Vak afsluiten in het voorlaatste leerjaar of op een hoger niveau	11
5.10	Cum laude	12
5.11	Flexibele en digitale centrale examens in vmbo bb en kb	12
5.12	Hulpmiddelen	13
5.13	Passend examineren	13
5.14	Onregelmatigheden	13
6	Staatsexamens vo	15
6.1	Wat en voor wie zijn de Staatsexamens vo?	15
7	Meer informatie?	16
7.1	Websites	16
7.2	Vragen en klachten indienen	16
7.3	Youtube-kanaal	16
Bijlage 1	Aantallen kandidaten per schoolsoort en per vak	17

1 GEGEVENS WOORDVOERDERS

College voor Toetsen en Examens (CvTE)

Nicol Sanders / Judith Verhoeven / Martijn Jacobus meergenaamd van der Zande
woordvoering@cvte.nl
030 284 07 03

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Zie voor de gegevens van de woordvoerders van het ministerie van OCW de pagina
[persinformatie](https://www.rijksoverheid.nl/persinformatie) op Rijksoverheid.nl.

Stichting Cito

Corine Theuns
pers@cito.nl
026 352 15 55
06 51 64 34 86

Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO)

Tea Jonkman / Bert Viel
persvoorlichting@duo.nl
06 22 45 26 25 / 06 27 19 93 04

Inspectie van het Onderwijs

Zie voor de gegevens van de woordvoerders van de Inspectie van het Onderwijs de
[contactinformatie voor pers en media](https://www.onderwijsinspectie.nl/contactinformatie-voor-pers-en-media) op Onderwijsinspectie.nl

Lees meer over de ketenorganisaties in [hoofdstuk 4](#).

2 CENTRAAL EXAMEN 2024

Waar in de afgelopen jaren maatregelen werden getroffen in de examenperiode wegens de gevolgen van corona, is dat dit jaar niet meer het geval. Toch bracht een aantal van die maatregelen dermate grote voordelen met zich mee, dat er twee definitieve veranderingen zijn doorgevoerd die gelden vanaf de examenperiode van 2024.

Voor de centraal schriftelijke examens die volgens de roosters van het CvTE moeten worden afgenomen, was er door het verlengde tweede tijdvak meer ruimte voor examenkandidaten om hun examen af te ronden als zij niet in de gelegenheid waren om dat in het eerste tijdvak te doen. Daarnaast is er in de afgelopen jaren ervaring opgedaan met verlengde afnameperiodes voor de cspe's vmbo bb, kb en gl en de flexibele en digitale examens vmbo bb en kb. Scholen kregen hiermee meer tijd om de examens in te plannen voor hun leerlingen. Zo was er meer ruimte voor het inhalen en de herkansingen voor de zomervakantie.

Deze voordelen hebben geleid tot een blijvende verlengde afnameperiode voor de cspe's en de flexibele en digitale examens vmbo. Ook het tweede tijdvak zal vanaf 2024 standaard met twee afnamedagen worden verlengd. Hiermee keren we niet terug naar de situatie voor corona, maar kent het [tweede tijdvak](#) zes afnamedagen in plaats van vier.

2.1 TIJDVAKKEN 2024

- **Flexibele en digitale examens bb en kb**
1 april tot en met 19 juli – bekendmaking n-termen 12 juni
- **Beroepsgerichte profielvakken (cspe's)**
1 april tot en met 19 juli – bekendmaking n-termen 5 juni
- **Schriftelijke examens**
1e tijdvak 14 mei tot en met 29 mei – bekendmaking n-termen 12 juni
2e tijdvak 18 juni tot en met 25 juni – bekendmaking n-termen 2 juli

2.2 NORMERING 2024

De normering van de centrale examens is erop gericht om de prestatie-eisen - de lat waar je als leerling overheen moet springen om een voldoende te halen - van jaar op jaar te handhaven. Lees alles over het normeringsproces en de totstandkoming van de n-termen op [Normering centrale examens | 2024 | Examenblad.nl](#).

Door de tijdelijk aangepaste normering in de coronajaren is de lat wat gaan schuiven. Samen met docenten zorgen we er in de komende jaren voor dat deze op de juiste hoogte stil komt te liggen. Zo zorgen we ervoor dat onze normering ook dit jaar recht doet aan de prestaties van leerlingen zodat zij terecht een voldoende of onvoldoende halen. Benieuwd hoe we dit doen? Bekijk dan de [animatievideo over de prestatie-eisen](#).

3 AANTALLEN EN DATA

3.1 AANTALLEN KANDIDATEN PER SCHOOLSOORT

Circa 191.210 kandidaten nemen dit jaar deel aan de centrale examens:

- vmbo: 96.117 kandidaten
 - 14.988 kandidaten basisberoepsgerichte leerweg (bb)
 - 27.100 kandidaten kaderberoepsgerichte leerweg (kb)
 - 54.029 kandidaten gemengde en theoretische leerweg (gl en tl)
- havo: 55.599 kandidaten
- vwo: 39.494 kandidaten

De aantallen kandidaten zijn gebaseerd op het aantal door scholen bestelde centrale examens bij DUO. Het aantal kandidaten dat feitelijk examen doet, ligt gemiddeld genomen 5 tot 10 procent lager omdat scholen bij het opgeven van de aantallen soms een veiligheidsmarge aanhouden.

3.2 BELANGRIJKE DATA EXAMENAFNAMES

- Van maandag 1 april tot en met vrijdag 19 juli:
Digitale centrale examens algemene vakken vmbo bb en kb
- Van maandag 1 april tot en met vrijdag 19 juli:
Centraal schriftelijke en praktische examens (cspes) in de beroepsgerichte profielvakken
- Van dinsdag 14 mei tot en met woensdag 29 mei:
Eerste tijdvak centrale (schriftelijke) examens algemene vakken
- Van dinsdag 18 juni tot en met dinsdag 25 juni:
Tweede tijdvak centrale (schriftelijke) examens
- Juli tot en met begin augustus:
Mondelinge college-examens van de staatsexamens vo

Het examenrooster is te vinden op de websites van het CvTE: mijneindexamen.nl en [Examenblad.nl](https://examenblad.nl) en op [Cito.nl](https://cito.nl). Meer weten over de totstandkoming van het examenrooster? Ga dan naar [Rooster: toelichting uitgangspunten | 2024 | Examenblad.nl](https://rooster.toelichting.uitgangspunten|2024|examenblad.nl).

3.3 AANVANGSTIJDEN EXAMENZITTINGEN

De aanvangstijden voor de centrale schriftelijke examens vmbo, havo en vwo in het eerste en tweede tijdvak zijn:

- Ochtendzittingen: 09.00 uur
- Middagzittingen: 13.30 uur

In het [tweede tijdvak](#) is een groot aantal vakken in de middag gepland. Dit in verband met de afnames in Caribisch Nederland en het tijdsverschil. In Caribisch Nederland is het niet mogelijk om alle examens in het eerste tijdvak af te nemen. Leerlingen in Caribisch Nederland doen een deel van de vakken daarom voor het eerst in het tweede tijdvak. Daarnaast is het tweede tijdvak ook voor hen bedoeld als inhaalmoment en voor een herkansing.

3.4 PUBLICATIE OPGAVEN EN CORRECTIEVOORSCHRIFTEN

De opgaven en correctievoorschriften van de schriftelijke examens worden in het eerste en tweede tijdvak op de afnamedatum gepubliceerd op [Examenblad.nl](https://examenblad.nl) en [Cito.nl](https://cito.nl). Het tijdstip waarop dit plaatsvindt is:

- Ochtendzittingen vanaf 14.00 uur
- Middagzittingen vanaf 16.00 uur (vmbo) en 17.00 uur (havo/vwo).

Op mijneindexamen.nl wordt na publicatie op Examenblad.nl een link opgenomen naar de correctievoorschriften. Van de examens met [testcorrectie](#) in het eerste tijdvak worden de correctievoorschriften twee dagen later gepubliceerd.

3.5 GESLAAGD?

De n-termen (normering) van de centraal schriftelijke examens van het eerste tijdvak en de flexibele en digitale centrale examens (vmbo bb en kb) worden bekendgemaakt op **woensdag 12 juni 2024**.

De n-termen van de beroepsgerichte profielvakken (cspe's) worden bekendgemaakt op **woensdag 5 juni 2024**.

De n-termen van de centraal schriftelijke examens van het tweede tijdvak worden bekendgemaakt op **dinsdag 2 juli 2024**.

De publicatie van de n-termen gebeurt steeds om 8.00 uur op Examenblad.nl en Cito.nl. Na publicatie van de n-termen door het CvTE kan de school de uitslagen van de leerlingen vaststellen en bepalen of de leerlingen geslaagd zijn.

3.6 LANDELIJKE SLAGINGSPERCENTAGES

Op de dag dat de normering van de centrale examens door het CvTE bekend wordt gemaakt, is nog niet bekend hoeveel leerlingen landelijk zijn geslaagd. Dit komt omdat de scholen zelf de eindcijfers van de vakken van de leerlingen vaststellen. Het eindcijfer is het gemiddelde van het schoolexamencijfer en het centraalexamencijfer. Na vaststelling van de eindcijfers kijken scholen naar het vakkenpakket - de samenstelling van het gehele eindexamen - van de leerlingen om te bepalen of ze geslaagd zijn.

De deadline voor scholen voor de schoolexamencijfers is 4 mei. De centraalexamencijfers en de uitslag moeten binnen twee weken na het vaststellen in het DUO Register Onderwijsdeelnemers (ROD) zijn gezet. In het najaar publiceert DUO in de [Examenmonitor VO](#) vervolgens de landelijke resultaten van het eindexamen van het afgelopen jaar.

4 BETROKKEN KETENORGANISATIES

4.1 COLLEGE VOOR TOETSEN EN EXAMENS

Het CvTE is een zelfstandig bestuursorgaan (ZBO) en is onder andere verantwoordelijk voor en regievoerder van de centrale examens en de staatsexamens in het voortgezet onderwijs. Het CvTE stelt, voor wat betreft de centrale examens voor het vo, middels de syllabi de examenstof vast. In de syllabi staat een toelichting op de leerstof die in het centraal examen getoetst wordt. Het CvTE geeft Stichting Cito de opdracht om op basis van deze syllabi de uiteindelijke opgaven voor het centraal examen te maken. De vaststellingscommissies van het CvTE krijgen vervolgens deze opgaven onder ogen. Zij stellen het centraal examen en de bijbehorende correctievoorschriften vast.

Daarnaast is het CvTE verantwoordelijk voor het examenrooster, de regels voor toegestane hulpmiddelen en de beoordelingsnormen. Ook stelt het de regels voor de omzetting van scores naar cijfers vast (de normering). Voor een uitgebreide opsomming van de taken wordt verwezen naar de [Wet College voor toetsen en examens](#).

Meer informatie: [Examenblad.nl](#) en [CvTE.nl](#)

4.2 MINISTERIE VAN OCW

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap gaat over het beleid, draagt de eindverantwoordelijkheid voor de centrale examens, en stelt de examenprogramma's vast. Elk centraal examen begint dus bij een examenprogramma van OCW. Hierin staat wat examenkandidaten moeten kennen en kunnen per examenvak. En wat thuishoort in het centraal examen en wat in het schoolexamen. Het CvTE ontwikkelt op basis van de examenprogramma's de syllabi.

Meer informatie: [Rijksoverheid.nl](#)

4.3 STICHTING CITO

Stichting Cito ontwikkelt de opgaven voor de centrale examens. Medewerkers van Stichting Cito maken in samenwerking met ervaren docenten de concepten voor de examens en toetsen. Deze worden voorgelegd aan de vaststellingscommissies van het CvTE. Als een vaststellingscommissie een examen heeft vastgesteld, maakt Stichting Cito het examen op. Stichting Cito zorgt tijdens de productie voor een hoge toets-technische kwaliteit van de centrale examens. Ook verricht Stichting Cito onderzoek naar ontwikkeling en verdere kwaliteitsverhoging van de examens; zoals nieuwe vraagvormen, (ongewenste) factoren die van invloed kunnen zijn bij het afleggen van een examen, en de relatieve moeilijkheid van examens (normhandhaving). Bovendien voert Stichting Cito de analyses uit van de centrale examens voor de normering door het CvTE.

Meer informatie: [Cito.nl](#)

4.4 DIENST UITVOERING ONDERWIJS

De afdeling Examens van DUO inventariseert voor alle vakken de aantallen examenkandidaten per school en regelt dat de examens gedrukt worden en in verschillende uitvoeringen tijdig op alle scholen komen. Ook ontwikkelt en onderhoudt DUO de software van Facet. Facet is het digitale systeem voor het afnemen van toetsen en examens. Verder zorgt DUO voor een eerlijke verdeling van de gemaakte examens over de tweede correctoren. Ook de staatsexamens en de centrale examens van kandidaten in het buitenland worden vanuit DUO gecoördineerd.

DUO beheert het examenresultatenregister. In dit register worden de uitslagen van examens vanaf 1910 bewaard. Voor kandidaten die hun diploma kwijt zijn, kan DUO tegen betaling in veel gevallen een vervangend document leveren. DUO beheert ook [mijndiplomas.nl](#). Hiermee kunnen diplomahouders gratis een digitaal uittreksel van hun diploma krijgen.

Ten slotte levert DUO aan bijna 70 procent van de scholen voor voortgezet onderwijs de diploma's, cijferlijsten en certificaten.

Meer informatie: [DUO.nl](https://duo.nl)

4.5 INSPECTIE VAN HET ONDERWIJS

De Inspectie van het Onderwijs ziet erop toe dat de afname van de centrale examens, die plaatsvinden onder verantwoordelijkheid van de directeur van de school, volgens de voorschriften verloopt. In bepaalde gevallen kan zij maatregelen nemen, bijvoorbeeld de afname van een examen van een kandidaat of op een school ongeldig verklaren. Vooraf melden scholen of kandidaten extra tijd of afnamemogelijkheden nodig hebben (bijvoorbeeld bij dyslexie of een visuele handicap).

Meer informatie: [Onderwijsinspectie.nl](https://onderwijsinspectie.nl)

5 INHOUDELIJKE ONDERWERPEN

5.1 HOE KOMEN DE EXAMENS TOT STAND?

Het creëren van een centraal examen begint al zo'n twee jaar voordat deze wordt afgenomen. De examenprogramma's van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap vormen het beginpunt van de centrale examens. Die regelen per vak wat de leerling moet kennen en kunnen en geven aan wat in het centraal examen thuishoort en wat in het schoolexamen. Het CvTE legt vervolgens een gedetailleerdere omschrijving van de examenstof voor een centraal examenvak vast in een syllabus. De syllabus is de basis voor de constructie-opdracht aan Stichting Cito. Stichting Cito maakt aan de hand van de constructieopdrachten de centrale examens. Vervolgens worden de examens voorgelegd aan de vaststellingscommissies van het CvTE. Deze vaststellingscommissies beoordelen of de examens geschikt en passend zijn als centraal examen.

5.2 TYPEN CENTRALE EXAMENS

De centrale examens worden in verschillende vormen afgenomen. De **centraal schriftelijke examens** (cse's) vmbo gl/tl, havo en vwo zijn de examens op papier die volgens het rooster van het CvTE worden afgenomen in het eerste en tweede tijdvak. Enkele centraal schriftelijke examens worden voor een deel digitaal afgenomen. Dit geldt voor de kunstvakken muziek gl/tl, havo en vwo, kunst (algemeen) havo en vwo, dans gl/tl en drama gl/tl. Deze examens worden net als de andere centraal schriftelijke examens volgens het rooster van het CvTE afgenomen.

Daarnaast zijn er volledig digitale examens. De **flexibele en digitale centrale examens** algemene vakken vmbo bb en kb zijn examens die in de examensoftware Facet worden aangeboden en volgens een schooleigen rooster kunnen worden afgenomen. Zowel de bevraging als de beantwoording is bij deze examens digitaal.

Tot slot zijn er **praktijkexamens**. Zo hebben de vakken beeldende vorming vmbo gl/tl en tekenen, handvaardigheid en textiele vormgeving vwo behalve het centraal schriftelijke examen ook een praktijkexamen (cpe), waarvoor leerlingen een kunstwerk maken dat beoordeeld wordt. De beroepsgerichte profielvakken in het vmbo bb, kb en gl worden afgerond met de **centraal schriftelijk en praktische examens** (cspe's). Deze examens bestaan uit digitale, schriftelijke en praktijkopgaven.

5.3 EXAMENROOSTER

Het tijdschema in het schooljaar voor de centraal schriftelijke examens vo bevindt zich tussen de meivakantie (week 18) en zomervakantie (week 28 in de eerste regio). De roosteradviescommissie van het CvTE stelt samen met examensecretarissen van het [Platform examensecretarissen](#) (PLEXS) het rooster voor de centrale examens vo eerste tijdvak op. Hierbij wordt rekening gehouden met een groot aantal factoren. Lees meer op: [Rooster: toelichting uitgangspunten | 2024 | Examenblad.nl](#)

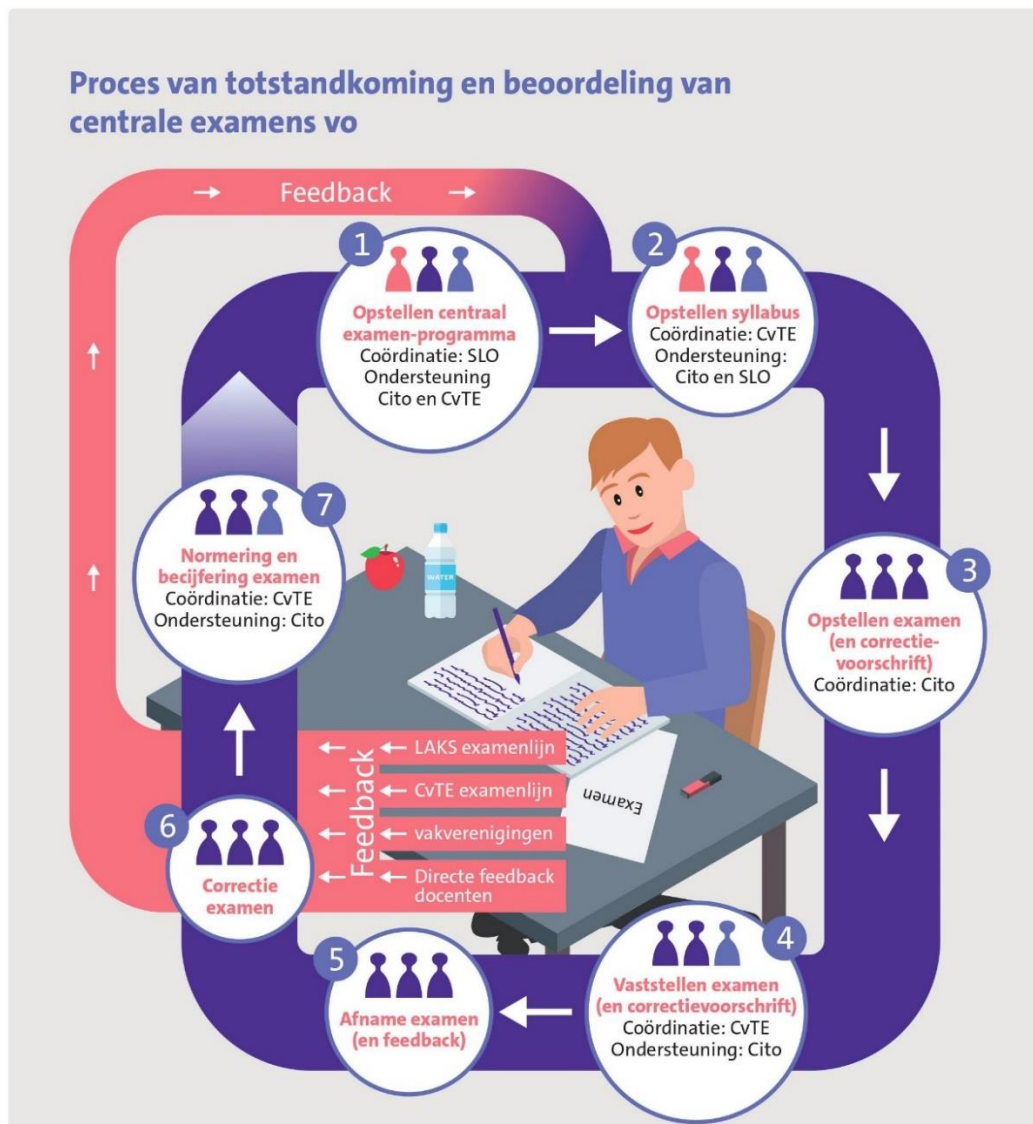
5.4 BETROKKENHEID DOCENTEN BIJ HET EXAMENPROCES

Er werken veel docenten mee aan de centrale examens. Voor elk centraal examen is er een *vaststellingscommissie*, bestaande uit docenten die het centraal examen goedkeuren en vaststellen. Ook in de *constructiegroepen* en *constructieforums* bij Stichting Cito, waarin de opgaven voor de centrale examens worden gemaakt, zitten docenten die examenklassen hebben. Dat zelfde geldt voor *syllabuscommissies*. Alles bij elkaar dragen 1.500 docenten rechtstreeks bij aan het ontwikkelen en vaststellen van de centrale examens voor voortgezet onderwijs.

Daarnaast selecteren we ieder jaar enkele vakken waarvan [docenten](#) onder strenge geheimhouding alvast (een deel van) de aankomende centraal schriftelijke examens maken. Bij deze zogenoemde **precorrecties** kunnen docenten aanbevelingen doen voor aanscherpingen op het correctievoorschrift. Bij de **pre+correcties** kunnen docenten naast suggesties voor het correctievoorschrift, bij uitzondering ook wijzigingsvoorstellen doen voor de opgaven. Tot slot vinden er na de afnames **testcorrecties** plaats. Docenten kunnen dan na de afnames aanbevelingen doen voor het aanscherpen van het voorlopige correctievoorschrift. Vakexperts

van het CvTE en Stichting Cito bekijken deze aanbevelingen en passen het voorlopige correctievoorschrift waar nodig aan. Om dat te kunnen doen, wordt het correctievoorschrift voor deze vakken later openbaar gemaakt.

Zie ook de pagina [docentbetrokkenheid](#) op [Examenblad.nl](#).

5.5 CENTRALE EXAMENS NAKIJKEN

Bij alle vakken kijkt de leraar van de leerling het centraal examen als eerste corrector na. Het schriftelijk werk van alle leerlingen wordt, samen met de beoordeling van de eerste corrector, aan de tweede corrector gezonden. Dat is een leraar van een andere school. Die kijkt het werk ook na. Daarna stellen beide leraren in onderling overleg de score vast die iedere leerling behaald heeft. Zij geven die score door aan de directeur van de school van de leerling.

Lees meer over de correcties van de centrale examens op [Correctie centrale examens | 2024 | Examenblad.nl](#)

5.6 AANVULLINGEN OP HET CORRECTIEVOORSCHRIFT

Bij de examenlijn van het CvTE komen vaak vragen van docenten en examensecretarissen en het LAKS binnen over met name de manier waarop het antwoordmodel (= correctievoorschrift) van een examen moet worden toegepast. Deze vragen van docenten en het LAKS worden allemaal zorgvuldig door het CvTE gewogen. Specifieke vakinhoudelijke vragen worden afgestemd met de desbetreffende voorzitter van een vaststellingscommissie van het CvTE.

Als na zorgvuldig onderzoek blijkt dat er gegronde reden is voor aanpassingen, wordt een aanvulling op het correctievoorschrift naar alle scholen gestuurd. Af en toe blijkt namelijk dat een vraag in een examen niet werkt zoals bedoeld. Dat kan soms komen door een inhoudelijke onvolkomenheid in de opgave, maar ook door andere oorzaken. Een vraag kan bijvoorbeeld anders worden gelezen dan bedoeld. Dat kan leiden tot een beoordeling die niet elke kandidaat recht doet. Soms meldt dan de aanvulling dat in afwijking van het correctievoorschrift ook een ander antwoord goed gerekend moet worden.

Het CvTE streeft ernaar niet later dan vier werkdagen na afname van het examen nog een aanvulling op te sturen. De aanvullingen zijn te vinden op de site van [mijneindexamen.nl](#), [Examenblad.nl](#) en [Cito.nl](#).

Voor meer informatie ga naar:

[Aanvullingen op het correctievoorschrift](#), [Examenlijn](#) of bekijk de [Examenlijnanimatie](#).

5.7 N-TERM ZORGT VOOR EERLIJKHEID

Elk jaar zijn er nieuwe examens. Met behulp van onder andere een pre-test meten we het verschil in moeilijkheid. Dit verschil wordt uitgedrukt in de n-term. De n-term compenseert voor de moeilijkheidsgraad bij het berekenen van het cijfer. Als een examen relatief makkelijk is, wordt de n-term laag (minimaal 0) en als een examen relatief moeilijk is wordt de n-term hoger (meestal maximaal 2). Zo zorgt de n-term ervoor dat het cijfer dat een leerling haalt niet afhankelijk is van de moeilijkheidsgraad van het examen. Leerlingen halen dus voor een moeilijk examen hetzelfde cijfer als dat ze voor een makkelijker examen zouden hebben gehaald.

Zie voor meer uitleg over de totstandkoming van de n-term: [Normering centrale examens | 2024 | Examenblad.nl](#).

5.8 HERKANSEN

Een examenkandidaat kan één eindexamen herkansen. Bij het eindexamen vmbo bb en kb kan de examenkandidaat zowel een beroepsgericht vak als een algemeen vak herkansen. Het hoogste cijfer voor een vak, behaald bij het centraal examen of de herkansing, is het definitieve cijfer van het centraal examen in dat vak.

5.9 VAK AFSLUITEN IN HET VOORLAATSTE LEERJAAR OF OP EEN HOGER NIVEAU

Het is mogelijk voor een leerling om een vak in het voorlaatste jaar af te sluiten met een centraal examen; dus in vmbo 3, havo 4 of vwo 5. Ook hebben leerlingen de mogelijkheid om een of meer vakken op een hoger niveau af te leggen. Ook het schoolexamen moet dan op het hogere niveau worden afgelegd. Het hogere niveau wordt op de cijferlijst bij het diploma vermeld. Bijvoorbeeld bij een havoleerling die Engels vwo doet, wordt 'Engels (vwo)' vermeld.

Als een leerling op het gekozen hogere niveau niet slaagt, mag herkanst worden op het niveau van de eigen schoolsoort.

5.10 CUM LAUDE

Leerlingen kunnen het *judicium cum laude* behalen in het voortgezet onderwijs. Ze krijgen deze kwalificatie als ze met een gemiddelde van een 8,0 of hoger slagen.

5.11 FLEXIBELE EN DIGITALE CENTRALE EXAMENS IN VMBO BB EN KB

De centrale examens voor de algemene vakken (zoals Nederlands en wiskunde) in vmbo bb en kb zijn digitaal en niet op papier. Anders dan bij de papieren examens is er vooraf geen vaste landelijke dag bepaald waarop leerlingen deze examens kunnen maken. Scholen mogen het afnamemoment voor hun leerlingen zelf inplannen binnen de periode van 1 april tot en met 19 juli. Met andere woorden, leerlingen kunnen over een periode van ruim 3 maanden hun centrale examens spreiden.

Van elk examen zijn er meerdere varianten beschikbaar. Daarmee kunnen scholen in de vastgestelde periode zelf de afname inplannen. Dat kan voor verschillende leerlingen op een zelfde school op een ander moment zijn. Gekozen kan worden voor het meest optimale moment per leerling. We spreken dan ook niet van een eerste, tweede of derde tijdvak, maar over een afnameperiode. In deze periode kunnen ook de herexamens worden gemaakt. Zodra leerlingen de uitslag van hun examens krijgen, kunnen scholen hun leerlingen laten herkansen. Bij wijze van spreken kan dit de volgende dag al.

De n-termen voor de flexibele en digitale examens vmbo bb en kb worden op 12 juni bekend gemaakt, tegelijkertijd met de normering van de examens in vmbo tl, havo en vwo. Deze n-termen gelden ook voor de herkansingen. Dat betekent dat bij de herkansing er, in tegenstelling tot de papieren centrale examens, na het nakijken van het herexamen meteen een uitslag bepaald kan worden per leerling.

Het systeem houdt bij welke variant een leerling heeft gemaakt en wijst automatisch een andere variant aan als die leerling voor een herkansing door de school wordt ingepland. Verreweg de meeste vmbo-bb- en kb-scholen kiezen voor dit flexibele examensysteem (In 2024 is dat 99% van de scholen met kandidaten bb en/of kb). Slechts 1% van de vmbo-bb- en kb-scholen neemt nog papieren examens af.

Bij een aantal examens wordt de computer gebruikt om alleen de opgaven en bronnen te tonen. De bronnen kunnen zowel afbeeldingen zijn als geluids- en filmfragmenten. De leerlingen schrijven de antwoorden op papier. Dit betreft de examens in de kunstvakken voor vmbo (dans, drama, muziek) en voor havo/vwo kunst (beeldende vormgeving, dans, drama, muziek, algemeen) en muziek.

Een belangrijke voorwaarde om een centraal examen digitaal aan te bieden is dat dat (pedagogische of vakinhoudelijke) meerwaarde moet hebben ten opzichte van een papieren examen. Zo maken computers een meer multimediale aanpak mogelijk. Bij de digitale examens kan ruim gebruik worden gemaakt van kleur, geluid en bewegende beelden. Bij de talenexamens wordt ook luistervaardigheid getoetst. Dyslectische kandidaten kunnen de tekst die op het scherm staat laten uitspreken. Er is ook een speciale aanpassing voor dove kandidaten. En afnames van digitale examens kunnen flexibel worden ingepland door scholen.

De digitale examens worden afgenomen in Facet. Dit systeem heeft een openbaar toegankelijke oefenomgeving ([Oefenen.facet.nl](https://oefenen.facet.nl)) waarop veel toetsen en examens te vinden zijn. Scholen kunnen hun leerlingen ook op het examen voorbereiden met door henzelf inplanbare oefenexamens in Facet.

5.12 HULPMIDDELEN

Bij alle vakken (vmbo, havo, vwo) is een basispakket hulpmiddelen toegestaan:

- schrijfmateriaal, inclusief millimeterpapier
- tekenpotlood
- blauw en rood kleurpotlood
- liniaal met millimeterverdeling
- passer
- geodriehoek
- vlakgum
- gewone elektronische rekenmachine
- verklarend woordenboek Nederlands

Daarnaast zijn extra hulpmiddelen toegestaan:

- woordenboeken van en naar de vreemde taal (alle talenexamens)
- grafische rekenmachine bij wiskunde A, B en C havo en vwo, *mits* deze machines zijn goedgekeurd door het CvTE
- door het CvTE vastgesteld, specifiek op het vak gericht informatiemateriaal bij:
 - natuurkunde, scheikunde en biologie havo en vwo
 - natuur- en scheikunde 1, natuur- en scheikunde 2

Naast het basispakket hulpmiddelen mogen leerlingen ook hulpmiddelen meenemen die op geen enkele wijze een relatie hebben met de exameneisen maar die wel functioneel (kunnen) zijn, zoals een nietmachine, puntenslijper, een markeerstift of een leesliniaal (loep).

Zie ook de [Regeling toegestane hulpmiddelen](#).

5.13 PASSEND EXAMINEREN

Als een leerling zichtbaar en/of aantoonbaar een beperking heeft die het moeilijk maakt om binnen de standaard examensetting aan de exameneis te voldoen, kan de directeur van de school kiezen voor een aanpassing in de afnamecondities. Doeltreffende aanpassingen in de afnamecondities stelt leerlingen met een beperking in staat te laten zien dat ze aan de exameneisen voldoen.

De noodzaak tot het doen van aanpassingen is doorgaans zichtbaar geworden in de dagelijkse onderwijspraktijk. De aanpassingen zijn vaak ook al toegekend en gedaan bij de afname van schoolexamens. De directeur beslist over het toestaan van aanpassingen, waarbij geldt dat voor sommige aanpassingen een deskundigenrapport is vereist. Alle aanpassingen moet de school melden bij de Inspectie van het Onderwijs. De directeur van de school kan er niet voor kiezen om normen te versoepelen, onderdelen van het examen weg te laten of extra informatiemateriaal te verstrekken.

Meer weten? Ga naar [Kandidaten met een ondersteuningsbehoefte | 2024 | Examenblad.nl](#)

5.14 ONREGELMATIGHEDEN

Als een leerling bij het schoolexamen of het centraal examen een onregelmatigheid begaat, zoals fraude, zonder geldige regel afwezig zijn of het niet op tijd inleveren van het werk, dan kan een school één of meerdere van de volgende maatregelen treffen:

- het cijfer 1 geven voor het betreffende examenonderdeel;
- de kandidaat (verdere) deelname ontzeggen aan een of meer examenonderdelen;
- een examenonderdeel ongeldig verklaren; of
- opnieuw examen in een of meer onderdelen opleggen.

Het besluit van de school om één of een combinatie van bovengenoemde maatregelen te treffen wordt gemeld aan de inspectie.

Als op een school het centraal examen naar het oordeel van de inspectie op onregelmatige wijze plaatsvond, kan de inspectie besluiten dat het examen geheel of gedeeltelijk bij een of meer kandidaten opnieuw moet worden afgenomen. Dit gaat in dit geval niet ten koste van de herkansingsmogelijkheden.

6 STAATSEXAMENS VO

6.1 WAT EN VOOR WIE ZIJN DE STAATSEXAMENS VO?

Niet iedereen is in staat om aan het reguliere voortgezet onderwijs deel te nemen en daar examens af te leggen. Voor wie dat niet lukt, bestaat de mogelijkheid staatsexamen te doen. Dit kan voor elk vak op vmbo-, havo- en vwo-niveau. Een kandidaat kan per jaar in één of meer vakken examens afleggen. Voor het behalen van een individueel vak, ontvangt de kandidaat een certificaat. Een kandidaat kan het behalen van een diploma over tien jaar spreiden. Een diploma van de staatsexamens vo is gelijkwaardig aan een diploma van een reguliere school en heeft dezelfde maatschappelijke waarde.

De staatsexamens vo zijn bedoeld voor de volgende kandidaten:

- kandidaten die zich individueel op een examen voorbereiden, zoals voortijdig schoolverlaters, militairen, hoogbegaafde kinderen, ouderen, gedetineerden, topsporters
- leerlingen van particuliere scholen
- leerlingen van scholen voor voortgezet speciaal onderwijs (vso: scholen voor dove en slechthorende kinderen, voor blinde en slechthorende kinderen, en voor kinderen met een andere lichamelijke of geestelijke beperking)

In 2024 hebben 8622 kandidaten zich aangemeld voor de mogelijkheid om staatsexamens af te leggen:

Aanmeldingen 2024	VO	VSO
VMBO BB/KB	23	1131
VMBO GL/TL	378	2106
HAVO	1348	965
VWO	2441	230
TOTAAL	4190	4432

De staatsexamens bestaan net als de reguliere examens uit twee gedeelten: het centraal examen en het college-examen (dit kun je vergelijken met het schoolexamen dat leerlingen binnen het reguliere vo doen). Een college-examen kan bestaan uit een mondeling, schriftelijk en of praktisch deel. Dit is afhankelijk van het vak. Staatsexamenkandidaten moeten zich vóór 1 januari aanmelden bij DUO in Groningen. Hier kunnen zij ook aangeven of zij een ondersteuningsbehoefte hebben. Denk hierbij bijvoorbeeld aan extra tijd vanwege dyslexie of aan het meenemen van een vertrouwenspersoon tijdens een mondeling college-examen.

Staatsexamens worden afgenomen op drie reguliere locaties (voor individuele kandidaten) en zo'n honderd vso-scholen (voor leerlingen die op het vso zitten) Aan de exameneisen wordt niet getornd. Wel wordt rekening gehouden met de omstandigheden van een kandidaat. Maatwerk voor de kandidaat is het uitgangspunt. Deze aangepaste manier van examineren zorgt ervoor dat ook deze leerlingen een vo-diploma kunnen behalen waarmee ze kunnen doorstromen naar vervolgonderwijs.

Kijk ook de video ['mondellinge staatsexamens in het vso, hoe werkt dat?'](#).

Het CvTE is verantwoordelijk voor de afname van de staatsexamens vo en draagt zorg voor de kwaliteit en het niveau van de examens. DUO is belast met de praktische uitvoering en organisatie van de staatsexamens vo.

Meer informatie over de staatsexamens vo: [Staatsexamensvo.nl](https://staatsexamensvo.nl), mijneindexamen.nl/staatsexamens en [Duo.nl/staatsexamenkandidaat](https://duo.nl/staatsexamenkandidaat)

7 MEER INFORMATIE?

7.1 WEBSITES

[CvTE.nl](#)

De corporate website van het CvTE waarop actueel nieuws te vinden is, meer te lezen is over de organisatie (wie zijn we en wat doen we) en waar verhalen uit het veld én van collega's worden gedeeld.

[Examenblad.nl](#)

De website Examenblad.nl van het CvTE biedt alle informatie over de centrale examens. De website is vooral bedoeld voor examensecretarissen en docenten.

[Mijneindexamen.nl](#)

Op mijneindexamen.nl van het CvTE vinden examenleerlingen alle officiële informatie over de eindexamens. Wanneer is welk examen? Welke hulpmiddelen mag je bij je examen gebruiken? Wanneer ben je geslaagd? Leerlingen kunnen er hun eigen rooster samenstellen en per vak de bijbehorende informatie lezen.

[Lerenvoorhetexamen.nl](#)

Examenleerlingen vinden hier alle informatie om zich goed voor te bereiden op het examen. Zo kunnen leerlingen er uitleg over examenstof vinden via bijvoorbeeld filmpjes en livestreams.

[Examenvoorbereiding \(cito.nl\)](#)

Op deze website wordt examenmateriaal van de laatste drie jaren ontsloten. Het helpt examenleerlingen en docenten bij hun voorbereiding. Leerlingen kunnen hun antwoorden zelf nakijken met het officiële correctievoorschrift en met de normering bepalen welk cijfer ze behaald zouden hebben.

7.2 VRAGEN EN KLACHTEN INDIENEN

[Examenklacht.nl](#)

Examenleerlingen kunnen met hun vragen en klachten over de examens terecht bij de klachtenlijn van het LAKS. Deze is in april weer geopend.

[Examenlijn](#)

De examenlijn is het loket van het CvTE dat in de centraal examentijd vragen van docenten over examenopgaven, correctievoorschriften en normering behandelt. De examenlijn is te bereiken via het contactformulier op examenloket: [Stel uw vraag \(officeheart.nl\)](#) en op examenblad: [Stel uw vraag - Examenblad](#).

[Examenloket](#)

Docenten en examensecretarissen kunnen met vragen over examens in het voortgezet onderwijs terecht op één plek: het examenloket. Vragen aan de examenlijn lopen via het examenloket.

[Ouders & Onderwijs](#)

Ouders kunnen met vragen terecht bij de organisatie Ouders & Onderwijs.

7.3 YOUTUBE-KANAAL

Op het YouTube-kanaal van het CvTE vind je onder andere de rubriek [Normering vo](#), een inkijkje in het [voortgezet speciaal onderwijs](#) en een video over het [examenproces](#).

BIJLAGE 1. AANTALLEN KANDIDATEN PER SCHOOLSOORT EN PER VAK

De aantallen kandidaten zijn gebaseerd op het aantal door scholen bestelde centrale examens bij DUO. Het aantal kandidaten dat feitelijk examen doet, ligt gemiddeld genomen 5 tot 10 procent lager omdat scholen bij het opgeven van de aantallen soms een veiligheidsmarge aanhouden.

Tabel 1: Aantallen examenkandidaten vmbo in 2024 voor de algemene vakken

Vak	bb (basis)	kb (kader)	gl/tl
Nederlands	14.988	27.100	54.029
Fries	-	-	63
Frans	4	20	4.929
Duits	443	1.951	18.325
Engels	14.070	27.000	54.541
Arabisch	-	1	76
Turks	-	18	66
Spaans		59	609
Economie	3.973	9.249	37.598
maatschappijkunde	1.408	2.831	7.084
aardrijkskunde	244	576	18.180
geschiedenis en staatsinrichting	182	409	24.028
wiskunde	11.374	20.390	44.933
natuur- en scheikunde 1	4.335	7.244	15.245
natuur- en scheikunde 2	-	-	8.023
biologie	6.934	13.097	31.544
beeldende vakken	-	-	11.070
muziek	-	-	1.178
dans	-	-	116
drama	-	-	551

Tabel 2: Aantallen examenkandidaten vmbo in 2024 voor cspe's

Vak	bb (basis)	kb (kader)	gl
bouwen, wonen, interieur	1.365	2.148	455
prod., install., energie	1.617	2.679	513
mobiliteit en transport	559	804	108
media, vormgeving en ICT	317	897	298
zorg & welzijn	3.989	7.599	1.703
economie & ondernemen	1.373	3.290	961
pilot economie & ondernemen	86	249	118
horeca, bakkerij, recreatie	889	1.613	302
dienstverlening & producten	3.151	6.398	6.091
groen	2.495	3.512	2.730

Tabel 3: Aantallen examenkandidaten in 2024 voor havo- en vwo

Vak	havo	vwo
Nederlands	55.599	39.494
Fries	55	17
Latijn	-	6.462
Grieks	-	2.731
Frans	10.338	13.939
Duits	15.168	18.869
Engels	55.636	39.601
Spaans	1.385	2.578
Russisch	7	42
Turks	82	59
Arabisch	111	94
geschiedenis	37.102	19.142
aardrijkskunde	25.663	15.321
wiskunde A	40.884	22.162
wiskunde B	11.668	17.764
wiskunde C	-	1.033
natuurkunde	13.988	21.081
scheikunde	21.250	22.963
biologie	22.741	21.125

Vak	havo	vwo
Economie	33.084	19.718
maatschappijwetenschappen	6.941	4.141
Bedrijfseconomie	14.240	10.311
muziek	1.247	1.162
tekenen, handvaardigheid en textiele vormgeving	4.551	2.546
filosofie	1.707	3.677
kunst algemeen	7.847	5.279

COLLEGE VOOR TOETSEN EN EXAMENS

Het College voor Toetsen en Examens is namens de overheid verantwoordelijk voor de kwaliteit en het niveau van de centrale examens en toetsen in Nederland. Het heeft verschillende examens en toetsen onder zijn hoede.

[cvte.nl](https://www.cvte.nl)

SAMEN BOUWEN WE AAN GOEDE TOETSEN EN EXAMENS

 Centrale Eindtoets primair onderwijs: de eindtoets die de overheid aanbiedt aan leerlingen uit groep 8. De uitkomst is een advies voor het best passende brugklatype. [Centraleeindtoetspo.nl](https://www.centraleeindtoetspo.nl)

 Centrale examens voortgezet onderwijs: het centrale deel van de eindexamens vmbo, havo of vwo. Het diploma geeft toegang tot passend vervolgonderwijs. [Examenblad.nl](https://www.examenblad.nl)

 Staatsexamens voortgezet onderwijs: examens voor iedereen die individueel of op vso-scholen niet in staat is via het regulier voortgezet onderwijs examen af te leggen. [Staatsexamensvo.nl](https://www.staatsexamensvo.nl)

 Centrale examens middelbaar beroeps- onderwijs: centrale examens Nederlandse taal en Engels voor studenten in het mbo. De uitkomst is onderdeel van het mbo-diploma. [Examenbladmbo.nl](https://www.examenbladmbo.nl)

 Staatsexamens Nederlands als tweede taal: examens Nederlandse taal voor iedereen die Nederlands niet als moedertaal heeft. Het diploma toont aan dat het Nederlands voldoende is voor werk of opleiding. [Staatsexamensnt2.nl](https://www.staatsexamensnt2.nl)